

Általános iránymutatások

Az alábbi dokumentum általános útmutatást nyújt a szerepjátékok használatáról a párkapcsolati erőszakról szóló képzések során.

A következő alfejezetben általános útmutatást adunk a kapcsolati erőszakról szóló képzésekben alkalmazott szerepjátékok használatához.

➤ **Pszichológiai biztonság és traumatudatosság**

- **A kapcsolati erőszakról szóló szerepjátékok kiválthatnak negatív érzelmeket** – mind a résztvevők, mind a megfigyelők körében.
- Tájékoztassa a résztvevőket, hogy a szerepjátékok traumatikusak lehetnek, és hogy **bármikor kiléphetnek a szerepjátékból, ha úgy érzik, hogy az túl nagy / nem kívánt hatással van rájuk.**
- Minden egyes szerepjáték előtt figyelmeztesse **a résztvevőket a tartalomra.**
- Dolgozzon tréner-párossal.
- Gondoskodjon arról, hogy **mentálhigiénés szakember vagy más támogató személy** álljon rendelkezésre, különösen hosszabb vagy intenzívebb foglalkozások esetén.

➤ **Egyértelmű tanulási célok szektoronként**

Több szektorra kiterjedő képzések esetén minden szektor más szerepet és perspektívát képvisel. A forgatókönyveket úgy alakítsa ki, hogy:

- Tükrözzék a résztvevők által a gyakorlatban tapasztalható **dilemmákat.**
- Kiemeljék **a kapcsolódási pontokat** (pl. hogyan segítik az orvosi dokumentumok a büntetőeljárást, a szociális munkások munkája hogyan teszi lehetővé a rendőrök számára, hogy jobban megértsenek bizonyos helyzeteket).
- Támogassák **az interdiszciplináris együttműködést.**

➤ **Például:**

- **Rendőrség** → kockázatértékelés, trauma-tudatos kihallgatás, bizonyítékok gyűjtése.
- **Szociális munkások** → a bántalmazás jeleinek felismerése, biztonsági terv készítése, az áldozat biztonságának a garantálása a krízisközponttal való kapcsolattartás révén.
- **Orvosi szakemberek** → dokumentálás, fizikai/pszichológiai tünetek felismerése, kötelező jelzés.
- **Igazságszolgáltatás** → jogi védelem, távoltartási végzés, áldozat-támogatás a bírósági eljárás során.

➤ **Realisztikusság és pontosság**

- **Valós eseteken alapuló** (anonimizált) **forgatókönyveket** használjon.
- Tükrözze **a bántalmazás különböző formáit:**
 - Fizikai
 - Ézelmi/pszichológiai
 - Pénzügyi
 - Kényszerítő kontroll
 - Digitális bántalmazás
- Szükség esetén vegye figyelembe **a kulturális, nemi vagy menekült státuszhoz kapcsolódó összetettséget.**

- Vonjon be **olyan szereplőket vagy képzett moderátorokat**, akik pontosan tudják ábrázolni a traumára adott reakciókat.
- **A szerepek egyértelműsége, egyértelmű útmutatás**
 - Írásban adjon **rövid szerepköri leírásokat** (pl. „Ön egy áldozat, aki nem akarja, hogy a bántalmazót letartóztassák”; „Ön egy mentős, aki észrevette a sérült személyen a félelem jeleit”).
 - Tisztázza a **határokat**: mit tehetnek és mit nem tehetnek a résztvevők a szerepükben.
 - Ösztönözze az empatikus szerepjátékot, **ne csak az utasítások követését** – arra készíti fel a szakembereket, hogy *az embert lássák*, ne csak a problémát.
 - Adjon időt a résztvevőknek, hogy átéljék a szerepüket.
 - Használjon egyértelmű jelzést a szerepjáték kezdetére és végére.
 - Adjon időt a résztvevőknek, hogy kilépjenek a szerepeikből.
- **Az átbeszélés nem megkerülhető**
 - Tartson strukturált **értékelést közvetlenül minden szerepjáték után**:
 - Mi sikerült jól?
 - Mi volt nehéz?
 - Mit lehetett volna másképp csinálni?
 - Beszéljék meg a **technikai lépéseket** (pl. a rendőrség betartotta-e az előírásokat? - ha az adott szerepjátékot rendőri képzésben használták) és a **kapcsolati dinamikát** (pl. méltóságteljesen bántak az áldozattal?) is.
 - Használja ezt az alkalmat a **téves mítoszok** helyesbítésére, **az előítéletek** megkérdőjelezésére és a **közös megértés** kialakítására.
- **Interdiszciplináris betekintés**
 - Használjon szerepjátékokat, hogy rávilágítson arra, hol szakad meg a kommunikáció az egyes szakemberek / intézmények között.
 - Hagyja, hogy a résztvevők megfigyeljék egymás módszereit (pl. miben különböznek a rendőrségi kihallgatások a szociális munkások beszélgetéseitől).
 - Érdemes figyelni az átirányítás lépéseire is – gyakran ezek azok a pontok, ahol a kapcsolati erőszak áldozatai ellátatlanul maradnak.
- **Szerkezet és moderálás**
 - Tartsa meg a szerepjátékok struktúráját:
 - Bevezetés → Szerepjáték → Megbeszélés
 - Képzett moderátorokat rendeljen a játékhoz, akik szükség szerint irányítanak vagy akár leállítják azt.
 - Fontolja meg a „szünet és reflexió” technikák alkalmazását intenzív helyzetekben.
- **Etikai keret**
 - Hangsúlyozza, hogy ez nem színház; cél a szakmai fejlődés.
 - Kerülje a szenzációhajhászást és a túlzott dramatizálást.
 - Használjon inkluzív nyelvet (pl. nem minden áldozat nő, és nem minden bántalmazó férfi, bár a nemek közötti dinamika természetesen fontos).
- **Opcionális: Felvétel vagy megfigyelés**
 - Hozzájárulás esetén fontolja meg a szerepjátékok oktatási célból történő rögzítését.
 - Vonjon be olyan megfigyelőket, akik jegyzetelnek a résztvevők viselkedéséről, az erősségekről vagy éppen a kihagyott lehetőségekről.